

BÖLÜM 19

AT DESTEKLİ TERAPİ (EQUINE ASSISTED THERAPY)

Özlem AYNACI¹

*“At gibi büyük bir hayvanın
güçlü ve kontrolden çıkmış bir şeyin metaforu haline gelebileceği ve
bu metaforu kansere nasıl yakınlıştığımızı,
başarılı bir şekilde hayatta kalabilmek adına
neler istediğimizi
anlatmaya başlamak için kullanabileceğimizin
inancıdır bizdeki.”*
Allan J. Hamilton.

GİRİŞ

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ)’nün 2018 verilerine göre, dünyada her yıl yaklaşık 18 milyon insan kansere yakalanmakta ve 9,6 milyon insan kanser nedeniyle yaşamını yitirmektedir. Türkiye’de ise her yıl 210 bin yeni kanser tanısı konulduğu, 116 bin kansere bağlı ölüm olduğu bildirilmiştir (1). Tüm dünyada ve ülkemizde en sık bilinen ölümler arasında kalp damar hastalıklarından sonra ikinci sıradadır ve tüm ölümlerin %13’ünden sorumludur (2).

Bilim ve teknolojide büyük ilerlemeler, bilim insanlarının kanserle ilgili araştırmalarında devrim yaratmaya olanak sağlamaktadır. Son yıllarda geliştirilen hedefe yönelik moleküller, immunoterapi ve radyoterapi teknolojisindeki yenilikler ile hastalığın uzun süre kontrolü sağlanabilmektedir. Kanser tedavisine bakış açımız da bilimde sağlanan yeniliklere paralel olarak değişmiştir. Öncelikle hedefimiz tedavide tamamen kür sağlamak olsa da, artık yaşam süresini uzatmak, destek tedaviler vererek yaşam kalitesini arttırmak önceliklerimiz arasına girmiştir. 20. yüzyılın başlarında organ nakli konusunda önemli isimlerden Nobel ödüllü Dr Alexis Carrel yaşam kalitesini ilk tanımlayan hekimlerden birisidir. “Yaşam kalitesi yaşamın kendisinden de önemlidir” söylemi ile tıp dünyasına farklı ve etkili bakış açısı kazandırmıştır. (3).

Yaşam kalitesi kişiye özel bir kavram olup; fiziksel, psikolojik, sosyal ve ekonomik

¹ Dr. Öğretim Üyesi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Tıp Fakültesi Radyasyon Onkolojisi AD., ozlemaynaci@gmail.com

Özgürce koşan at ile nefes nefese kaldıktan sonra durup doğayı seyretmek, tarifi olmayan duygularla besler ruhumu...

Özlem AYNACI

SONUÇ

Dünyada atların tedavide kullanımı son zamanlarda artmış olmakla birlikte Türkiye’de henüz beklenildiği kadar yaygınlaşmamıştır. Özellikle gelişmiş ülkelerde insanların fiziksel, duygusal ve sosyal yönlerine katkı sağlayan at destekli tedaviler alternatif olarak tıbbi tedavilerin yanında tüm hastalık çeşitlerinde ve evrelerinde uygulanmaktadır. Bu tedavinin gerçekleştirilmesinde en önemli rolü oynayan atlardır. Bireye sağlanacak faydanın en üst seviyeye taşınabilmesi için uzman bir ekip ile en uygun atların seçilmesi ve bu atların bakımının, beslenmesinin büyük titizlikle yapılması gerekmektedir. Onkoloji alanında literatürde henüz çok az çalışma olmasına rağmen kanser hastaları ve bu alanındaki sağlıkçılar üzerinde özellikle zihinsel ve psikolojik destek amaçlı gündemde olan bu at destekli uygulamaların daha ayrıntılı şekilde araştırılmasının bireylere ve bilime katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

1. <https://www.sabah.com.tr/saglik/2021/ur-kuten-rakam-2040-yilinda-284-milyon-yeni-kanser-tanisi-konulacak> /Erişim Tarihi 03.02.2021).
2. <https://gco.iarc.fr/today/data/factsheets/cancers/39-All-cancers-fact-sheet.pdf> (erişim tarihi: 02.01.2021)
3. <https://www.drozdogan.com/kanser-hastasin-da-yasam-kalitesi.html>
4. Dedeli Ö, Fadiloğlu Ç, Uslu R. Kanserli bireylerin fonksiyonel durumları ve algıladıkları sosyal desteğin incelenmesi. Türk Onkoloji Dergisi 2008; 23:132-139.
5. Brockopp DY, Hayko D, Davenport W, et al. Personal control and the needs for hope and information among adults diagnosed with cancer. Cancer Nurs 1989; 12:112-142.
6. Gültekin Z, Pınar G, Pınar T, et al. Akciğer Kanserli Hastaların Yaşam Kaliteleri ve Sağlık Bakım Hizmet Beklentileri. UHOD 2008;18 (2):99-106.
7. Güleç G. ve Büyükkınacı, A. Kanser ve Psikiyatrik Bozukluklar. Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar.2011; 3(2),343-367.
8. Berard RM. Depression and anxiety in oncology:the psychiatrist’s perspective. J Clin Psychiatry 2001;62[suppl 8]:58-61.
9. Singh DP. Quality of life in cancer patients receiving palliative care. Indian J Palliat Care 2010;16(1):36-43.
10. <https://worldsbest.rehab.tr/at-tedavisi> (Erişim Tarihi 13.01.2021).
11. Kraft KA, Weisberg J, Finch MD, et al. Nörolojik Bozuklukları ve Gelişimsel Gecikmeleri Olan Çocuklar İçin Rehabilitasyon Bakımında Hipoterapi: Nörolojik Bozuklukları ve Gelişimsel Gecikmeleri Olan Çocuklar İçin Rehabilitasyon Bakımında Hipoterapi: Bir Vaka Serisi. Pediatr. Phys. Ther. 2019;31: 14 - 21.
12. Harvey RF, Jellinek HM, Habeck RV: Cancer rehabilitation. An analysis of 36 program approaches. JAMA 1982; 247:2127-2131.
13. Kurtzman, SH, Gardner B, Kellner WS: Rehabilitation of cancer patient. Am J Surg 1988; 155:791-803.
14. Lucia A, Earnest C, Perez Cancer related fatigue: can exercise physiology assist oncologists? Lancet Oncol.2003;4:616.
15. Thorsen L, Skovlund E, Stromme SB, et al. Effectiveness of physical activity on cardiorespiratory fitness and health related quality of life in young and middle aged cancer patients shortly after chemotherapy. J Clin Oncol.2005;23:2378.
16. Şenşık Kanser ve egzersiz. Spor Hekimliği Dergisi.2014; 49:99-110.
17. Stefani L, Galanti G, Klika R. Clinical implementation of exercise guidelines for cancer patients: Adaptation of ACSM’s guidelines to the Italian model. Journal of Functional Morphology and Kinesiology. 2017;2(1):4.
18. Spence RR, Heesch KC, Brown WJ. Exercise and cancer rehabilitation: a systematic review. Cancer Treat Rev.2010;36(2):185-94.
19. Winningham M, MacVicar M, Bondoc M, et al. Effect of aerobic exercise on body weight and composition in patients with breast cancer on adjuvant chemotherapy. Oncology nursing forum; 1988.
20. Nurenberg JR, Schleifer SJ, Shaffer TM, et al.Kronik Psikiyatrik Yatarak Hastalarda Hayvan Destekli Terapi: At Destekli Psikoterapi ve Agresif Davranış. Psichiatri. Serv. 2015;66: 80-6.
21. Wilis DA.Animal therapy. Rehabilitation Nursing.1997;22(2):78-81.
22. Köseman A, Özbeyaz C. Macar atlarında bazı morfolojik özellikler ile kan grup ve protein polimorfizmi, Lalahan Hayvancılık Araştırma Enstitüsü Dergisi, 2015; 55(1): 23-30.
23. Meregillano,G.Hippotherapy.<http://teron.ru/>

- index.php?app=core&module=attach§ion=attach&attach_id=144961. (Erişim Tarihi 04.01.2021).
24. 3. Violette, K., Wilmarth, M A. Hippotherapy: A therapeutic treatment strategy. gallopnyc.org/.../Hippotherapy-art-Violette.do.(Erişim Tarihi 04.01.2021).
 25. Köseman A, Şeker İ. Hipoterapi ve terapide kullanılan atların özellikleri. Erciyes Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dergisi 2015;12:195-20.
 26. <https://www.americanhippotherapyassociation.org/assets/docs/AHA-Intro-for-Families-11-12-18.pdf>.
 27. <http://www.engelliler.biz/forum/ozel-egitim-ogretim-ve-rehabilitasyon/41613-hippoterapi-atli-terapi-atla-tedavi.html>. (Erişim Tarihi 04.01.2021).
 28. Kersten GW. Equine Assisted Psychotherapy. 1997 AEE International Conference Proceedings.1997;182-4.
 29. <https://www.psychologytoday.com/us/blog/wild-thoughts/201010/helping-horses-equine-assisted-psychotherapy-eap> (Erişim tarihi 11.01.2021).
 30. Klontz B, Bievens A,Leinart D. The effectiveness of equine-assisted experiential therapy: Results of an open clinical trial. Society and Animals 2007;15;257-67.
 31. Stergiou A, Tzoufi M, Ntzani E, et al. Therapeutic effects of horseback riding interventions. Am J Phys Med Rehabil 2017;96;717-25.
 32. <https://www.pathintl.org/resources-education/faculty/27resources/general/199-learn-about-therapeutic-driving> (Erişim tarihi 18.02.2021).
 33. Tsigaropoulos T, Mazaris E, Chatzidarellis E, et al. Problems faced by relatives caring for cancer patients at home. Int J Nurs Pract 2009;15(1):1-6.
 34. <https://schleese.com/harness-power-horses-cancer-therapy/> (Erişim tarihi 11.01.2021).
 35. <http://www.pathintl.org/images/pdf/about-narha/PATH-Intl-Donating-Your-Horse> (Erişim Tarihi 04.01.2021).
 36. Cerulli C, Minganti C, Santis CD, et al. Therapeutic horseback riding in breast cancer survivors: A pilot study. The J of Alternative Complementary Medicine.2014;20(8):623-9.
 37. <https://www.lohud.com/story/news/health/2014/05/16/therapeutic-riding-helps-patients-cope/9145387>.
 38. İşçen P. Onkologların çatışma eğilimlerinin, empatik becerilerinin, iş doyumlarının ve stresle başa çıkma tarzlarının incelenmesi. [Yüksek Lisans Tezi] İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 2006.
 39. Ülger E, Alacacioğlu A, Gülseren AŞ, ve ark. Kanserde psikososyal sorunlar ve psikososyal onkolojinin önemi. DEÜ Tıp Fakültesi Dergisi.2014;28(2);85-92. Özkan S.
 40. Radziewicz RM. Self-care for the caregiver. Nursing Clinic of North America.2001;36(4):855-69.
 41. Gül KŞ,Gül H,Oruç AF, ve ark. Radyasyon onkolojisi kliniği depresyon ve tükenmişlik düzeylerinin sosyodemografik özelliklerle ilişkisinin değerlendirilmesi. J Kartal TR 2012;23(1):11-17.
 42. Mayberry, R. P.The mystique of the horse is strong medicine: Riding as therapeutic recreation. Rehabilitation Literature 1978: 39(6-7);192-6